

DEBRECZEN

A DEBRECZENI FÜGGETLENSÉGI ÉS 48-AS PÁRT HIVATALOS KÖZLÖNYE.

Előfizetési árak:

Helyben: Félévre 6.— kor. negyedévre 3.— kor.
Vidéken: Félévre 9.— „ negyedévre 4.50 „

Felelős szerkesztő:
MÓRICZ PÁL.

Egyes szám ára 4 fillér.
SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:
Piac-utca 40. szám. — Telefon 412.

A Székely Társaság érkezése.

Irta: Koncz Ákos.

Mi, akik itt lakunk a szinmagyarság erős várában csak újságokból ismerjük azt a küzdelmet, melyet a magyarság folytata nemzetiséglakta vidékeken. Hanem azok, akik tanúi azoknak a lelketlen izgatásoknak, melyek különösen Erdélyben folynak a magyarság és a székelység ellen, nagyon jól tudják, hogy eljött a tizenkettedik óra, melyben egyesült erővel, az ország összes magyarságának szellemi és anyagi hatalmával gátat kell vetni a magyarság ellen intézett pusztító hadjáratnak, mert különben attól lehet tartani, hogy elvesz a Királyhágón tuli rész és elvesztjük vele azt az erőt, mely eddig gátat vetett ama romboló törekvéseknek, melyekkel a magyarságot gyöngíteni akárvák a békét nem ismerő nemzetiségek.

A Székely szövetség éppen azért jön városunkba a közel napokban, hogy a helyszínen tett tapasztalatait bemutatva, felhívja a legmagyarabb várost a nemzetmentő munkára. És ha majd hallani fogjuk a székely magyarság veszedelmét és baját, be fogjuk látni, hogy a magyarságnak tenni kell valamit, hogy el ne pusztuljon az a nép, mely sziklaszilárd hazafias érzésével a múltban nagy szolgálásokat tett a magyar nemzeti ügynek.

Riadót fognak fújni idejövő székely testvéreink. Életet kérnek a haldoklóknak, segítséget a kétségbeesetteknek. Elmondják, hogy a nemzetiségi pénzintézetek tiszta nyereségük legnagyobb részét nemzetiségi célokra, tehát ellenünk használják fel. A pénzen megveszik a székely talajt, kisajátítják maguk részére a tudományt, művészetet. Sok oláh iskolát építenek, melyekben magyar gyűlöltre tanítják a gyermekeket, meghamisítják a történelmet és megveszik a szegény kétségbeesett nép lelkét és arra bírják, hogy szakadjon el a magyar hazától és vegyüljön a nemzetiségek közé.

A szegénység rossz tanácsadó, a nyomorban gyorsan fogán meg a bűn gondolata. A magára hagyott székelység ma-holnap nem tud ellenállani a csábításnak és lassankint beolvad abba a kohóba, melyben elég a magyar földhöz való eddigi ragaszkodása. Elszakad tőlünk, és odaomlik a lelketlen izgatók táborába.

Ellensúlyoznunk kell tehát a nemzetiségek gonosz törekvését. Segítségére kell sietnünk a veszedelemben forgó magyarságnak. Induljon meg a védekezés szellemi és anyagi téren egyaránt. A mentés munkája az, a védelemé és nem

a támadásé. A jog és igazság harca ez, mert a székelység a miénk, Szent István koronájának egyik értékes gyöngyszeme. Erősíteniünk kell a gyöngét, és vigyáznunk, nehogy az egyenlőtlen harcban, az elhagyatottság érzete közepett a nemzetiségek polipkarja megfojtja a hazafias magyar érzést és így diadalra jusson a nemzetiséget beolvasztó politikája.

Az erő, a hatalom, és a vagyon ma a Királyhágón túl jobbra a nemzetiségek kezében van. Kihasznlják, kizsákmányolják a népet, vérét veszik a magyarnak, hogy gyöngévé és tehetetlenné tegyék. Már pedig, ha elernyednek és segítségükre nemsietünk, elvesznek a magyar hazára nézve és évek multával azt is elfeledik az erkölcsi és anyagi nyomás alatt, hogy magyaroknak és székelyeknek születtek.

*

A Székely Társaság mentő munkát végez. Midőn védi az erdélyi magyarság ügyét és a nemzetiségek közé ékelt székelyeket, országos érdeket szolgál, nemzetfenntartó munkát teljesít. Ebből az következik, hogy minden igaz magyarnak támogatni kell ezt az ernyedetlenül dplgozó egyesületet. Szóval, tettekkel, a tett hatalmával, a rábeszélés művészetével, a meggyőzés erejével, nélkülözhető filléreinkkel kell segítenünk a nagy munka diadalát és biztosítani az eljövendő sikert. És lelkesedésünk ne legyen arra az egy napra terjedő szalmaláng, mikor körülünk üdvözölhetjük a Székely társaságot, hanem hódoljon meg lelkünkben az a meggyőződés, hogy mikor a székelység érdekében az anyagi és erkölcsi fegyverek sokaságával hódító munkára indulunk a magyarság jövőjét és nagyságát védelmezzük.

A mozgalom élén ott látjuk hazánk legjelesebbéit, legönzetlenebb fiait. Munkájuk már is derengő világosságot szült, miért hagynánk tehát magukra őket akkor, mikor teher jegyében dolgoznak? És bár buzzalmuk lankadást nem ismerő, száminak mégis a nagy Magyarország erkölcsi és anyagi támogatására nemes harcukban, évek óta következetesen folytatott küzdelmeikben.

Midőn tehát hazafiúi örömmel köszöntjük Székely testvéreinket és az ő ügyüket szeretettel felkaroló vendégeinket városunk falai között, kívánjuk, hogy a magyarság legerősebb várában lefolytatandó munkásságuk legyen gyümölcsöző és áldásos a székelység ügyére. A mi lelkesedésünk pedig növekedjék lobogó lánggá az üdvös tanácskozások hallatára és hasson át bennünket a nemes vágy, minden anyagi és erkölcsi áldozatot meghozni a székelység fenyegetett ügyének védelmére.

Dolgozzunk tehát véreink mentési munkájában, s tegyük megingathatatlanná székely testvéreink lába alatt a talajt, a haza szent földjét, hogy ne kívánczoznak a nemzetiséget most dédélgető, de később hazafias érzésüket megfojtó karjai közé... Beszédünkkel, támogatásainkkal növeljük hűségüket a haza iránt és érdeklődésünkkel biztassuk őket, hogy a magyar magyar testvért nem hagyja cserben soha...
Üdv az érkezőknek.

Politikai hireink.

A válságról.

Egyéb értesülések.

Budapest, május 25.

Wekerle Bécében.

Mint már jelentettük Wekerle miniszterelnök tegnap este Bécsbe érkezett, s ma kihallgatáson volt, megkezdte báró Aehrenthal külügyminiszterrel s az osztrák kormány tagjaival a tanácskozásokat. Előreláthatólag holnap este érkezik vissza. S előrelátható, hogy most is csak újabb kísérletek következnek, a király döntése még mindig késik. Bécsben arra számítanak, hogy a függetlenségi párt megpuhul a hosszú várakozás alatt, Pedig a párt talán soha annyira komolyan és elszántan nem volt kötelességének tudatában, mint most.

Justh a helyzetről.

Justh Gyula, a képviselőház elnöke több napi távollét után tegnap visszaérkezett a fővárosba. A helyzetről egy újságíró előtt Justh a következőképpen nyilatkozott:

— Valószínű, hogy a miniszterelnök ma a fuziós kísérlet teljes meghiusulásáról tesz jelentést a királynak és azt az előterjesztést teszi, hogy most már egyenesen a függetlenségi párttal kezdje meg a tárgyalásokat. A miniszterelnök azonban azt is jelentheti majd, hogy a függetlenségi párt a bankkérdés kiegészítő megoldása nélkül nem kapható semmiféle kibontakozáshoz.

Arra a kérdésre, meddig tarthat még a válság, ezt felelte Justh Gyula:

— Azt hiszem, ha a miniszterelnök nem kap biztatást arra, hogy a közeli időben a király Budapestre érkezik, úgy a mostani kabinet alig marad a pünkössti ünnepeknél tovább hivatalban, mert a legtöbb miniszter már igen megunta az ügyvezetés dicsőségét.

Egy gazdátlan híresztelés.

A N. P. J. írja: Politikai körökben Kossuth Ferenc tervezett wiesbadeni útjával kapcsolatban azt a hírt is kolportálják, hogy ha a közeli jövőben nem jön létre kielégítő megoldás. Kossuth levelet ír Wiesbadenből pártjának s bejelenti, hogy a párt vezetésétől s a politikai élettől visszavonul.

Természetes, ez a hír nem tekinthető egyébnek üres kombinációnál.

Wekerle tanácskozásai.

Bécs, május 25. Wekerle Sándor miniszterelnök ma délelőtt fogadta. — Vértessy államtitkárt, akivel hosszasan tanácskozott. Délben a miniszterelnök a külügyminisztériumba hajtatótt, ahol Aehrenthallal tanácskozott. — Wekerle holnap délelőtt jelenik meg kihallgatáson a királynál.

Kiváló izlésű erős, modern butorok fel-tűnően olcsó árban szerezhetők be

GRÓSZ JÓZSEF ÉS PÉTER
cégnél DEBRECEN,
Piac-utca 70. szám.

A magyar gazdák nagy napjai.

Budapest, május 25.

(H.) Kalászerlelő június első hetében az ország szívébe, Budapestre sereglenek újból Magyarország földmivelői, a magyar gazdaosztály színe-java. Nem időölés vagy szórakozási vágy vezérli ezuttal sem a magyar gazdákat, hogy ha csak néhány napra is odahagyják a régi öreg udvarházakat, bogárfődeles hajlékokat és az éredőben levő s ilyen-olyan természettel kecsegtető vetéseiket.

A gazdák fővárosba todulásának ezuttal is mélyreható komoly okai vannak, mert amellett, hogy saját boldogulásukról, létérdekükről fognak országos tanácskozást folytatni, egyben Európa földmivelő országainak Budapestén egybegyűlő kiküldöttjeinek fogják bemutatni a magyar állattenyésztést a maga mivoltában. Hadd lássák a külföldi országok művelt gazdái, hogy a Nyugaton még mindig barbárnak tartott magyar nép gazdasági előrehaladottsága semmi kívánni valót nem hagy fenn s a magyar állattenyésztés kiállja a sarat bármely európai ország állattenyésztésével szemben. De hiszen ezt bizonyítgatnunk sem kell, hiszen már a múlt század utolsó évtizedeiben a nagy francia nemzet nem is nélkülözhetette a magyar juhkitvít, a német fogyasztás részére pedig még manapság is tehervonatszámra megy tőlünk kifelé napnap után az állatküldemény.

A magyar állattenyésztés fejlettségének a külföld részéről való elismerését mi sem bizonyítja inkább, minthogy a nemzetközi tejgazdasági szövetség az idén Magyarországon tartja meg nemzetközi tejgazdasági kongresszusát.

A magyar szövetségi eszme bajnokait az érdem, hogy a hozzánk sereglő külföldi gazdák előtt eldicsekedhetünk azzal, hogy a magyar falvakban félezer tejszövetkezet ontja immár áldásait a kisemberek, a falusi gazdálkodók ládafiába, még pedig csengő pénzben. A magyar kisgazda a szemestermény eladásából folyó jövedelmét jelentékenyen gyarapíthatja ma már a terményekből is, és büszkeséggel tölt bennünket el az a tudat, hogy a külföldi tejszövetkezetek vezérférfiainak e téren is látni valójuk akad nagy Magyarországon.

A gazdák nagy napjaival összefüggenek azok a gyűlések is, melyeket az Országos Magyar Gazdasági Egyesület és a Gazdasági Egyesületek Országos Szövetsége június 6-án tartanak Budapestén. Ezen az országos gyűlésükön vitatják meg a magyar földmivelők az őket érintő nagy fontosságú országos kérdéseket. A Szerbiával kötendő kereskedelmi szerződés és a követendő magyar állattenyésztési politikát, Ezt a két kérdést elválaszthatatlan kapcsolat fűzi egymáshoz. A gazdaosztály évtizedeken át viaskodott kormánnyal és parlamenttel egyaránt, hogy a szépen fejlődő, annyi vihart kiállított magyar állattenyésztés veszélyére és károsodására ne engedjék meg a keleti államoknak az állapotbehozatalát. A magyar gazdák részéről elismerés és hála illeti Darányi földmivelési minisztert, aki erélyesen lépett fel a balkáni állapotbehozatal megengedése ellen; melyet ez alkalommal gazdáink méltó módon is fognak kifejezni.

*
A Gazdasági Egyesületek Országos Szövetsége az országos gazdagylésre vonatkozólag az alábbi meghívást és egyuttal értesítést adta ki:

Országos gazdagylés Budapestén.

A Gazdasági Egyesületek Országos Szövetsége a nemzetközi tejgazdasági kongresszus és tenyészállat-kiállítással egyidejűleg Budapestén f. é. június 6-án országos gazdagylést fog tartani.

A gazdagylés, amelyre a magyar gazdátársadalom minden tagját ezennel meghívjuk, az egész magyar gazdaközönséget érdeklő oly fontos kérdéseket fog tárgyalni, hogy kívánatos, miszerint a gazdaközönség a kongresszuson minél nagyobb számban vegyen részt már csak azért is, hogy ezzel is kifejezést adjon a gazdagylés tárgyalásai iránti érdeklődésének és határozatainak kellő súlyt kölcsönözzön.

Az országos gazdagylésen való részvételt megkönnyíti és annak sikerét is biztosítja az, hogy oly időben és helyen lesz, amidőn az ország gazdaközönsége érdeklődésének központja a nemzetközi tejgazdasági kongresszus

és az országos tenyészállatkiállítás alkalmából az ország fővárosa: Budapest.

Felhívjuk azért a Gazdasági Egyesületek Országos Szövetsége kötelékébe tartozó társ-egyesületek tagjait, hogy a folyó évi június hó 6-án megtartandó országos gazdagylésen minél nagyobb számban megjelenjenek és a gazdagylés tárgyalásaiban résztvenni sziveskedjenek.

Az országos gazdagylés Budapestén a Royal-szálloda (VII., Erzsébet-körút 45. sz.) nagytermében június 6-án, vasárnap délelőtt 10 órakor veszi kezdetét.

Az országos gazdagylés tárgyai:

1. A Szerbiával kötendő kereskedelmi szerződés. Előadó: Rubinek Gyula, az OMGE. igazgatója.

2. Az állattenyésztési politikánk. Előadó: Pirkner János, min. tanácsos.

Az országos gazdagylés részvételi díja személyenként 1 korona, amelynek fejében a rendező-bizottság a jelentkezőknek a kedvezményes vasúti jegyhez szükséges igazolványt és a gazdagylésen megjelenésre jogosító jelvényt ki fogja szolgáltatni.

A résztvenni szándékozó gazdátársainkat felkérjük, hogy részvételi szándékukat a részvételi díj beküldésével mielőbb, de legkésőbb f. évi május hó 31-ig a GEOSz. titkári hivatalához bejelenteni sziveskedjenek.

(A kedvezményes vasúti jegy váltására jogosító igazolvány helyes kiállítása érdekében a felszálló állomás megjelölését kérjük.)

Közgyűlés előtt.

A jog- és pénzügyi bizottság ülése.

Debrecen, május 25.

Ma délután három órakor tartotta a jog- és pénzügyi bizottság utolsó ülését a májusi közgyűlés előtt. Letárgyalták s javaslattal látták el az összes ügyeket, melyek a közgyűlés elé kerülnek.

Jelen voltak Vecsey Imre főjegyző elnöklése alatt Kovács József polgármester, Király Gyula, Oláh Károly, dr. Vargha Elemér tanácsnokok, dr. Magoss György főügyész, Roncsik Lajos főszámvevő, Debreczeni Jenő gázgyár igazgató, Török Gábor erdőmester, dr. Tüdős János, ifj. Schwartz Vilmos, Kernhoffer József, Sinka Sándor, Rickl Antal, dr. Freund Jenő, Csanak József, Poroszlav László, Márk Endre bizottsági tagok és dr. Tóth Emil jegyző.

Tárgyalták először a házipénztárnak, a házipénztár által kezelt alapoknak, a világitási-és nyomdávalalattnak 1908-ik évi zárszámadását.

A világitási és nyomdávalalatt betérjesszette zárszámadását a főszámvevőhöz, a számvevőség, a felügyelő és gazdasági bizottság azt átvizsgálta. Ezen bizottság jelentése alapján a jog- és pénzügyi bizottság a zárszámadásoka elfogadta.

Attértek ezután a házipénztár zárszámadásának tárgyalására. A számadást általában elfogadták, majd rátértek a részletekre s azokat vizsgálták meg címek és tételek szerint. Vita keletkezett akörül, hogy az évvégi pénztármaradványnak milyen címet adjanak. Dr. Tüdős János szerint kezelési többlet, vagy zárlati maradvány legyen a cím, ifj. Schwarcz Vilmos szerint pedig a cím legyen: pénztári maradvány az 1908. évi zárlat alkalmával. A bizottság ifj. Schwarcz Vilmos indítványát fogadta el. A számadás egyes pontjait ezután némi módosításokkal elfogadták.

Meghallgatták a főszámvevő jelentését a 17 millió nagykölcsonból 1908 december 31-ig felhasznált összegek kimutatása tárgyában s javasolni fogják a közgyűlésnek, hogy engedélyezzen újabb egy millió 400 ezer koronás felvételt a nagy kölcson terhére a csatorna hálózat céljaira.

Dr. Kovács József és társai felebbezését azon tanácsi határozat ellen, mellyel a Homokkert kertéségi jellege megszüntetésének bejelentését tudomásul nem vette, elutasították. Ezen felebbezés nyomán megkeresték a tanácsot, hogy a kertéségek rendezésének kérdésével foglalkozzék s terjesszen javaslatot a bizottság elé.

Az ülés ezután kisebb ügyek letárgyalása után véget ért.

Irodalom, művészet.

Valakit láttam!

És elmentem mellette —
Gőgösen — hidegen,
Mint aki lelkeknél
Egészen idegen.

Főlemelt fővel, büszkén
Végignézttem rajta,
Láttam, mint fejét
Bűnbánón meghajtja . . .

. . . De én tovább mentem . . .

Kicsurrant a könnyem
Mire hazaértem —
S a lelkemben ezerszer
Bocsánatát kértem.

Máriássy Lili.

Előlegezett hadi tudósításunk.

A közgyűlési teremből.

Választások is lesznek.

Debrecen, május 25.

A csütörtöki városi közgyűlés iránt a szokottnál nagyobb az érdeklődés. Bizonyos, hogy nagyfontosságú ügyek kerülnek a szőnyegre, de az érdeklődésnek a savát, borsát, mondhatnánk paprikáját mégis csak a választási mozgalmak adják meg ma is, mint megadták a múltban, mikor még hét vármegyén is tul hangzott a kedves választási nótája a rézfokosos nemes nraknak, hogy azt mondják! hogy:

Az alispán kalapomhoz rózsát tett,
Most is ott van, hogyha még le nem esett.
Rózsa mellett szép a piros tulipán,
Piros borral itatott az alispán!

Igy volt ez régente. Nótaszóval indultak harcba az ellenpártok! Ma kevésbbé nótáznak. Nótázunk!

A kenyérgkérdés mindinkább előtérbe tolt. Ha választásról van szó, ez gyakran kétséggyivott harcot jelent. Ezért neveztük el „Előlegezett haditudósításnak” jelen cikkelyünket is . . . Különösebben „a városi vízművek felügyelői állásának” betöltésénél ígérkezik nagyobb küzdelem, mivel itten oly sokféle érdekeltségek sorompóba léptek, alkalomszerűnek találjuk leközölni a pályázók névsorát: Barabás Géza és Beliczay Tamás Budapest, Bilecz József Povlosz, Bíró Sándor Kolozsvár, Emmer Géza Pancsova, Friedmann Ábrahám Budapest, Lukács Jenő Miskolc, Haty Kálmán Debrecen, Edvi Illés István Budapest, Kovács István Budapest, Magyar Lóránt Debrecen, Molnár Aladár Budapest, Móricz Ferenc Kolozsvár, H. Nagy Ervin Debrecen, Pusch Konrád Budapest, Szlovák Jenő Zsolna, Tóttisser Ármín Budapest, ifj. Török Gábor Debrecen, Trocsányi László Pozsony.

*
A névsor tekintélyes névsor. Bizonyosan megfelelő erők is pályáztak e fontos hivatalra, melynek jelentőségét az is emeli, hogy a csatornázás kiépítése előtt állunk, tehát az ellenőrzés szempontjából is a legnagyobb fontosságú, ki? milyen képzettséggel? milyen gyakorlati tudással teljesíti azt?

Aczél főmérnök véleménye szerint gépészeti mérnök feladata ez a hivatás! Mások ezt is vitatják. Mi a közhangulathól merített tájékozódásunk alapján említjük fel, hogy összeköttetéseinknél vagy képesítésöknél fogva kik számíthatnak komoly pártra a választási mérkőzésnél?

Kovács Istvánnak Budapestról megvan a gépészmérnöki képesítése! Hivatalból foglalkozott a csatornázási ügyekkel. Őt Aczél főmérnök különösebben ajánlja.

Hasonlólag gépészmérnök képesítésű Magyar Loránt mérnök is, aki szaktudását a csatornázási és vízvezetési építkezéseknél gyakorlati tevékenységével gazdagította. Akinek is a polgárság körében sok a pártolója.

Bár nem gépészmérnök ifjabb Török Gábor, Török főerdőmester fia, nagy érdekelttség mozdul meg mellette, ugyszinté Móríc Ferencz kolozsvári fiatal mérnöknek, az érdemes Móríc Ferencz debreczeni polgártársunk fiának is meg vannak a kilátásai.

Haty Kálmán városi mérnököt szintén nem lehet figyelmen kívül hagyni. Régibb munkása a városi hivatalnak, bárha nemis gépészmérnök. Felőle illetőleg pártjáról egyébként többet nem mondhatunk, ugyszinté Lukács Jenő mérnökről sem, aki szinte debreczeni fi.

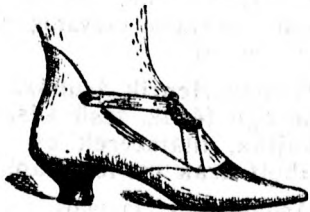
Ilán körülmények között a választási küzdelem izgalmasnak ígérkezik és nemcsoda, ha a nótázás helyett kapacitálások és izgatások folynak.

Már a többi állások betöltése iránt sem olyan élénk az érdeklődés. Hisz' jelentőségre sem oly fontosak, mint a „vízmű-felügyelői állás” betöltése, éppen a csatornázási és vízvezetési munkálatok létesítése előtt. Azonban felemlítjük ezeket a többi pályázókat is. Pályáztak: a városi erdési állásra: Frúsztyák László Munkács és László János erdőmérnökjelölt Nagyenyed; a számvevőségi számtisztai állásra: Kovács Ferencz Tiszakaraván, Szűts Gusztáv és Veres Sándor Debreczen; az adó-kivetői állásra: Papp István, Kranitz Károly, Kovács Ferencz, Károlyi Ferencz, Kovács Dezső, Kovács Gábor, Kovács László, Nagy Gyula, ifj. Pál Péter, Radetzky Albert, Szerető István, Tóth Imre; az esetleg megüresedő irnoki állásra: Szerető István, Tóth Imre, Radetzky Albert, ifj. Pál Péter, Kovács László, Kovács Gábor, Kovács Dezső, Papp István, Bruckner Imre, Boros Ferencz, ifj. Széll István és Kiss Kálmán.

Mozgalmasnak ígérkezik a csütörtöki közgyűlés. Választások is lesznek.

Czipő=

ujdonságok

Mandel Lipot

cipő nagy raktárában

Debreczen, Piac-utca 40.

2925

A vármegyéből.

— május 25.

Felmetszte a hasát.

Az öngyilkosságnak egy különös módját eszelte ki Lengyel Balázs 74 éves öreg ember. A Náudvar határában lakó Sulymosi gátórhöz ment ki és ott késsel a hasába szurt. Az öreg Lengyel, mikorra tettét észre vették már halott volt. A vizsgálat megállapította,

hogy büntény nem forog fenn. Az ügyészség a temetési engedélyt megadta.

Tűz Vámospércsen.

Rozenberg Ferenc a vámpércsi birtokán ismeretlen okokból kigyulladt egy pajta s leégett. A tűz áldozata lett egy borjus több ruhanemű, melyek a pajtában voltak. A tűz keletkezésének oka iránt a vizsgálat megindult. A kár körülbelül kétszáz korona.

UJDONSÁGOK.

A debreczeni kulturház.

Egyhamar nem épül fel.

Debreczen, május 25.

Oláh Károly városi tanácsnok a jog- és pénzügyi bizottság mai ülésén felvetette a kulturpalota kérdését. Előadja, hogy a kérdésben komplikáció állott be. A palota céljaira a város megszavazott 150 ezer koronát, a miniszter is folyósított nagyobb összeget. Minthogy azonban ez még mindig nem elég a felépítésre, a polgármester felírt s kérte a minisztert, hogy 7—800 ezer koronával segítse a várost. A miniszter most leiratában értesítette a polgármestert, hogy ennyit nem hajlandó adni. Hogy a kérdés ne húzódjon sokáig, a tanácsnok azt javasolta, hogy új ajánlatot tegyenek a miniszternek. Ennek értelmében a város az építkezéshez téglát és cserepet adna s viselné az ezenfelüli költségek felét, a másik felét pedig kéri a minisztertől.

Komlóssy Arthur szerint fél összeget kell kérni, dr. Magoss György és dr. Tüdös János azt javasolja, hogy várni kell mindaddig, míg a kulturpalota ügyében felterjesztett felebbezés elintéződik s eziránt a közgyűlés sürgető feliratot intézzen a miniszterhez.

Végül a bizottság csakugyan abban állapodott meg, hogy értesíti a minisztert, miszerint a felebbezés eldőléig ezen ügyben határozatot nem hozott.

Méliusz Péter házát lebontják.

Az öreg püspöki lak sorsa.

A káplán az utolsó lakója.

Debreczen, május 25.

Aron püspök, a fehér aggastyán halálával már csak a nagy múlt emlékeinek tanyája lett a nagytemplommal szomszédos református püspöki lak. Az a kuriális kinézésű, zöldrefestett falu, zsalugáteres öreg ház, melynek üvegezett tornácán oly hosszú éveken át üldögélt bőrs karosszékében az aggastyán Kiss Áron püspök.

Innét nézte a tavaszi virágok első ébredését. Itt bucsuzott az ősz utolsó aranyos sugarától, midőn a szent öregfelé hajladoztak a püspöki kiskert fehér rózsái, őszi rózsái.

Harangok zúgása, búgása! Felsegesen komor és egyszerű kálvinista gyászének zengedezése mellett e sokszázad éves püspöki lakból kísérték ki a temetőbe is.

Most már több ilyen érdemes lakója nem lesz a hajdanvaló Méliusz Péter püspök házában. Az gyászévlettel a boldogult püspök családja kiköltözött a sok nevezetes napot élt ódonházból. Ma üresen áll az egyszerűségében is tiszteletre méltó „rezidencia”. Még csak a püspöki hivatal irodáját tartják

ott. A nagy emlékektől szentelt háznak utolsó tényleges lakója és egyszersmint őrizője a fiatal, derék tiszteletes, Szarka Boldizsár püspöki káplán.

De, már nemsokáig tart magányos dicsősége, hogy eltávozott nagy szelleme hajlékában lakhatik és elmélkedhetik! Mert a közelebbi presbiteri ülésen határozattárgyává emelik az új püspöki laknak, ezzel egyidejűleg egy hatalmas bérpalota építésének már rég' tervezett kérdését! Illetőleg magára az építkezésre vonatkozólag benyújtott kész terveket.

Tehát már csak napjai vannak a Méliusz Péter történelmi nevezetességű házában! Lebontják az öreg „rezidencia”, ám adja Isten, hogy a régi földszintes ház nagylakóinak szelleme — és lelke tovább éljen, fentmaradjon majd a kornak megfelelő, diszes bérpalotában is. . . . Öreg ház! Bucsuztunk tőle.

— Debreczen esküdteit. Debreczen sz. kir. város esküdtszéki tagokat összeíró bizottsága az esküdtképek alaprajstromát az 1910. évre elkészítette. Az alaprajstrom a városi kiadóhivatalban (Városház, földszint 8. számú szoba) folyó évi június hó 1-től kezdve 15 nap alatt bárki által megtekinthető és az ellen, akár alkalmas egyének kihagyása, akár nem alkalmasak bejegyzése miatt, ezen 15 nap alatt, tehát június 15-ig bezárólag, a hivatalos órákban, d. e. 8 órától d. u. 1 óráig, bárki felszólalhat, valamint ezen felszólalásokra, melyek a fentemlített helyeken szintén közszemlére fognak kitétetni, június hó 16-tól 23-ig bezárólag, bárki észrevételeket tehet. A felszólalások és észrevételek az összeíró bizottság elnökének írásban nyújtandók be, vagy szóval előterjeszhető.

— A Lovar-Egylet igazgatóságában változás történt. A kilépett dr. Harkányi Frigyes helyett Király Gyula városi tanácsnokot választották meg egyhangú lelkesedéssel. Az új tisztséggel kiváló szakembert tüntettek ki.

— Meghalt Suhajda József. Vár-utcai lakásán ma, kedden délben váratlanul elhunyt a városszeite jólismert és tisztelt Suhajda József szabolcsvármegyei nagybirtokos, debreceni többszörös háztulajdonos. Suhajda 74 évet élt! Kiterjedt nagy és előkelő rokonság gyászolja. Halálát önkezével okozta, mert a megvakulástól félt. A részvételtől gyászsetről még idáig gyászjelentést nem kaptunk.

— A kisbirtokosok kérelme. A kisbirtokosok országos földhitelintézete kérelmet intézett Debreczen város közönségéhez új alapok jegyzése végett. A jog- és pénzügyi bizottság kiadta a kérelmet a főszámvevőnek tanulmányozás és javaslatlétel végett.

— A csatornázási kérdés megsürgetése. Dr. Fejér Ferencz városi bizottsági tag egy nagyfontosságú indítványt nyújtott be a városi tanácshoz, kérve annak a közgyűlés elé leendő terjesztését. Az indítvány a csatornázás ügyével függ össze s az foglaltatik benne, hogy a törvényhatósági bizottság írjon fel a belügyminiszterhez aziránt, hogy a felebbezéssel megtámadott csatornázás ügyében sürgősen döntsön. A tanács az indítványt a közgyűlés elé terjeszti, mely határozni fog afelett, hogy megsürgesse-e a minisztert, vagy nem?

— Kérelem a közönséghez. Vettük a következő sorokat: A június hó 1-én Debreczenben tartandó székely szövetségi kongresszus alkalmából Romániából és az erdélyrészi vidékekről százakra menő vendégcsereg érkezik városunkba. A vendégek fogadtatása és elszállásolása körül, kik között feltűnően nagy számmal lesz az előkelő osztály, az összes székelyföldi városok, vármegyék, közművelődési egyesületek képviselve és kiknek soraiban érkeznek az összes székelyföldi országgyűlési

képviselők, valamint a miniszteriumok kiküldöttjei is, a debreceni Székely Társaság tevékenykedik. Fáradtságot, időt anyagiakat nem kimélve, minden lehetőséget igyekszik elkövetni, hogy a vendégek fogadtatása a nevezetes esemény alkalmából Debrecen városához méltó legyen és azok elszállásolása fennakadás nélkül történjen. Tekintve azonban, hogy a Társaság az ilyen nagyobb áldozatokkal járó alkalomhoz szükséges anyagiakkal nem rendelkezik, tiszteletteljes kérelemmel az iránt fordulunk a közönséghez, hogy annak köréből, aki teheti a vendégekkel szemben a kongresszus két napján, ahány személy részére tudna, szállásadással szívélyességet tanúsítson. Ugyancsak a fogattulajdonosokhoz azzal a kérelemmel fordulunk, hogy mivel a bérkocsik igénybevétele a terhes anyagi áldozatokon kívül, még egyéb nehézségekbe is ütközne, május 31-én, az érkezés napján esti 6 órakor a vasutállomásnál vendégeink fogadtatása alkalmával, módjukhoz képest, fogatokkal rendelkezésre tenni szíveskedjenek. A szíves készséget úgy a szállásadás, mint a fogat küldésre nézve kérnénk bejelenteni társaságunk pénztárnoka, Koncz Aurél úrnál, pénzügyigazgatósági hivatal Kossuth-u. 4. I. em. 18. számú szoba. Hazafias tisztelettel a Debreceni Székely Társaság elnöksége.

— **A pénzügyi palotáért.** A közgyűlés pöttárgysorozatába felvette a tanács a pénzügyi palota ügyét. A jog- és pénzügyi bizottság javasolni fogja a közgyűlésnek, hogy adjon felhatalmazást a tanácsnak, miszerint a régi palota megvételére vonatkozólag az illetékes körökkel tárgyalásokba bocsátkozhasson.

— **Az utszérlől.** Fodor Józsi mérnöknek, a Rác Károly „tekintetes komja urának” szép, ősi szőlőtelepe van a tokaji hegyen; tehát illetékes a tokaji szőlők jelenlegi állapotáról véleményt mondani.

— Tokajon is elpusztult a fagytól a szőlő, Józsi? így kezdődött az utcai beszélgetés.

— Dehogyan pusztult, dehogyan... Ha virágzaskor eső nem éri a szőlőt, leszen Tokajban olyan gazdag szüret, hogy még a tavalyi szüretet is felülmulja, pedig már az is mesés bőséges volt.

— No, legalább hogy a Hegyalján nem panaszkodnak a szőlősgazdák.

Azt mondja erre a Józsi:

— Értsük meg egymást, nászom! Csak a tokaji hegyet kimélte meg a fagy, de már Tarcalon, Mádon, Tályán, Tolcsván csirájában leszüretelte a termést a fagy. Ott krumplinál egyebet aligha szüretelnek.

— Boldog tokajiak! mondom én.

— Boldog tokajiak! Hát miért volnánk boldog tokajiak, mikor a borunknak meg nincsen ára?

Biz' a debreceni fogadósok használhatnák az alkalmat. Bevásárolhatnának némely hordó tokaji bort! Mert a legszebb aranymeteszű „bankett-kártyának” is előkelőséget kölcsönözne a rányomatott „tokaji bor” szó... Nem így van, urak?

Van egyébként a tokaji termésnek is elcséje.

Panaszolja a Józsi mérnök:

— Pajtásom! Valami ilonca-nevezetű, piros testű kis bogár ez, mely úgy összesugorogja a szőlőlevelet, hogy még kézzel sem lehetne jobban összecsavargatni... Aztán így helyezi el petéit. A hernyója még veszedelmesebb, ez meg a fűrtől pusztítja el.

Szóval öröm nélkül nincsen öröm. Most ugyan a fagy megkimélte a tokaji áldott hegy szőlőtermését, ámde most meg a szőlőt pusztító bogarak ellen kell védekezniük.

Schse' hallunk jót!

Node én mégis mondom valami jót. Ez már aztán igazán is jó.

Ottó „bácsinál”, a vasuti vendéglőben kóstolhatni olyan zamatos, illatáros, fajnemes tokaji „szamorodni bort”, hogy egyedül emiatt többen kijárogatnak az érkező vonatokat — várni...

Csendes Thóth Lacit is ott láthatni minden estendőt a „szentatyákkal”. Mégis legkedvesebb volt az a vállalkozó barátunk, ki valamely ügyben Böszörménybe akart átzónázní és mások javasolására három deczi szamorodnit parancsolt magának! Végül is bent a vasuti állomáson, a vasuti vendéglőben lekéste a böszörményi vicinálit! Oly annyira izlett neki a szamorodni...

De, ez már igazán jó bor is.

— **A napidijasok érdekében.** A városi napidijasok fizetésemelése érdekében dr. Freund Jenő ma a jog- és pénzügyi bizottság ülésén meginterpellálta a polgármestert. Kovács József polgármester megnyugtatta az interpelláció bizottsági tagot, hogy a napidijasok fizetése egyrészt még sokkal előbb rendezés alá került, mint a tisztviselők fizetése, de másrészt a tanács utasította a főszámvevőt, hogy a díjnokok fizetésemelése tekintetében készítsen javaslatot s terjessze a tanács elé. Válaszában a polgármester visszautasította azon helyi hírlapi közleményeket, melyek a díjnokok védelmezése címén a városi tanácsot támadták, holott a tanács — mondta a polgármester — a díjnokok ügyét mindég szíven viselte. Ugy Freund Jenő dr., mint a bizottság tudomásul vették a polgármester válaszát.

— **Közgyűlési pöttárgysorozat.** Debreczen szab. kir. város törvényhatóságának folyó 1909-ik évi május hó 27-én — csütörtökön — délután 3 órakor a városháza közgyűlési termében tartandó bizottsági rendes közgyűlés tárgysorozatához még a következő pöttárgyjegyzéket csatolta Kovács József polgármester: 1. Belügyminiszteri leirat, amelylyel a 83/1909. bkgy. számú közgyűlési határozat, mely szerint a város összes tisztviselőinek és alkalmazottainak, a jelenlegi és a módosított szabályrendeletben megállapított javadalmazásuk között jelentkező különbözet drágasági pótlék címen megadatott — jóváhagyva lett. 2. Belügyminiszteri rendelet a gyámoltak és gondnokoltak pénzei és pénzügyi gyümölcsöztesítéséről szóló szabályrendelet módosítása iránt. 3. A gyám-péztár 1908. évi számadási mérlege. 4. Kibirtokosok országos földhitelintézetének megkeresése új alapítványok jegyzése iránt. 5. Egy kerületi szülészno választása. 6. Tanácsi előterjesztés a jelenlegi pénzügyigazgatósági házastelek megszerzése céljából a tanácsnak felhatalmazás megadása iránt. 7. Indítvány az 1908: XLVII. t.-cikkben előírt bornyilvántartás kötelezettsége alól a törvényhatóság területére, a felmentés kikérése tárgyában. 8. Indítvány az általános csatornázás ügyében. A csütörtöki közgyűlésnek tehát több oly fontos tárgya lesz, mely méltán érdemes a bizottsági tagok legnagyobb érdeklődésére.

— **A telefon és táviró rongálói.** A belügyminiszter valamennyi törvényhatósághoz rendeletet intézett a közhasználatu távirók és távbeszélők porcellánzigetelői rongálásának meggátolása tárgyában. A rendelet azt mondja, hogy a kereskedelmi minisztertől vett értesülés szerint újabban főképen a törvényhatósági távbeszélő-berendezések nagyobb mérvű kiterjesztése óta a közutak mentén épült vonalakon részben pajkosságból, részben rosszindulatból a porcellánzigetelőket annyira pusztítják, hogy a felügyelő közegek azok pótlását alig győzik. Eltekintve a pótlással járó tekintélyes költségektől, a rongálások folytán a berendezések üzemképessége is sokat

szenved, mert azon vezetékeken, melyeken törött szigetelők vannak, nedves, esős időjárásban az üzem nagyon megvan nehezítve, sőt időnkint és helyenkint annak fentartása lehetetlen, ennél fogva és nehogy ily rongálások következtében egyes vidékeken az üzem bizonyos időn keresztül szünetelni legyen kénytelen, felhívja a törvényhatóságot, hogy az erélyesebb ellenőrzés gyakorlására a kellő intézkedéseket megtegyék és a tetten ért egyéneket szigorúan büntessék.

— **Papai Antal.** Az Arany Bika Mulató közkedvelt komikusa tegnap este teljesen új, szelid műsorral lépett a közönség elé. A kiváló májusi műsor, melyhez még hasonló nem volt látható Debreczenben a mai naptól kezdve teljesen szolid, családi jellegű. Virágvölgyi Sacinak, a kiváló cabaret szubrettnek oly sikerei vannak, amilyen még énekesnőnek Debreczenben volt. Vaze und Milward néger trióval a műsor oly fényes attrakcióval szaporodott, mely bármely világváros színpadán megállná helyét.

— **A nap halottai.** Az állami anyakönyvi hivatalban a tegnapi nap folyamán a következő haláleseteket jelentették be: Özv. Fodor Józsefné ref. 79 éves, Kiss János ref. 2 éves, Erdei Erzsébet ref. 2 éves, Kovács Gyula ref. 51 éves, Gyarmati Imréné ref. 68 éves.

— **Lövés a fürdőben.** A Margit-fürdőben lövés dördült el kedden délelőtt. Egy ideg beteg ember, Zegányi Jenő kassai butorkereskedő magára lőtt. Sebe nem veszélyes. Rokonai ápolják.

— **100 esztendő anyóka a szegényházban.** A „Budapest” keddi lapszáma nagyon érdekes arcképet hozott. Fehér fejkötős, ezerráncos arcú öreg anyókat ábrázol ez a felvétel. A képhez fűzött irás szerint Szabó Imréné ez az anyóka. A debreceni szegényházban lakik és már száz éves a fehér fejkötőjű, ezernyi ráncos arcú anyóka.

— **Egy női szabó a mestertanfolyamon.** A debreczeni keresk. és iparkamara előterjesztése alapján a technológiai m. kir. iparmúzeum Lenhorn Márton nyiregházi női szabót az e hó 20-án Budapesten megnyitott mestertanfolyamra meghívta.

— **Rendőrségi hírek.** Kerékgyártó István panaszt tett a rendőrségen, hogy felesége, aki idegban szenved, négy apró gyermekét hátrahagyva Késes-utca 43. szám alatti lakásáról eltűnt. — Molnár Róza 11 éves leány szüleinek Nyil-utca 71. szám alatt levő lakásáról három héttel ezelőtt eltűnt. Amint mondják, a pércsi káptalan tanyáján csavarog. A rendőrség körözi az eltűnteket.

— **Mentze Henrik áruházában a legjobb minőségű fésűk, fésű készletek, fejdíszek, hajtűk, illatszerek és szappanok, olcsó szabott árak mellett kaphatók.**

— **Aromás és zamatos pörkölt kávék kaphatók Félégházynál.** Villanyüzemű kávé pörköltje a kirakatban Piacz és Miklós-utca sarok.

— **Tajtékpipák, acélhangu hermonikák, cipők, csizmák, kézi és ládakofferek és piaci táskák a legolcsóbb árban szerezhető be a „Munkás bazar”-ban Bádogos-utca 4. szám.**

— **Eladó 2 angol faagy sodrony betéttel és egy zongora.** Értekezhetni Györffy Aladárnál Hatvan-utca 2.

— **Egy jókarban levő nagykarika hajós varrógép szabóknak vagy cipészeknek olcsón eladó.** Méliusz tér 11 sz.

— **Felvételik egy pénztárosné június hó el-sején.** Tóth Gyula vasnagykereskedőnél.

— **Megérkeztek az újöltésű zsebvilány lámpák.** Mentze Henrik áruházában, Kossuth-u. 4. szám.

— **Uraktól levettét ócska ruhákat igen-tisztességes árban vesz Rósenberg Béni** Debreczen Bádogos-utca 1.

— Junius 1-től két hétre egy butorozott szoba kerestetik. Czim a kiadóba.

— Pénz-, szivar-, cigaretta-tárcák női kézi-táskák, uti bőröndök és utazókiosarak a legolcsóbbak Mentze Henrik áruházában.

— Pörkölt kávé különlegességek villany üzemű kávé pörkölte a kirakatba. Félegyházi Jánosnál Piacz és Miklós-utca sarok.

SZINHAZ.

* A Zilahy színtársulatáról. Időnként jól esik hirt olvasni az eltávozott színtársulatról; bár mintha csak tegnap távoztak volna el, úgy elrepült ez az idő! Pedig vasárnapig már 15 előadást játszottak le. Mely alkalomból „Szabolcsmegye” lapjaink, a szabolcsmegyei függetlenségi párt napilapja, a következő szép elismeréssel nyilatkozik Zilahy Gyula társulatáról:

Mind a 14 előadás úgy rendezésben, mint játékban művészi volt a szó teljes értelmében. A színházat járó közönség a leggyóbb elismeréssel adózik Zilahynak és társulatának. Minden este dicséreteket lehet hallani az előadások lefolyásáról. Általában az a vélemény, hogy a debreceni színtársulat ma a vidéki társulatok között a legjobban van szervezve.

Mi az ujság?

— Érdekesebb esetek mindenfelől. —

Budapest, május 24.

Botrány bécsi üggető versenyen.

Az „Uj hírek” fővárosi ujság írja a mi debreczeni kedves ismerőseinkről:

Vasárnap az utolsó futam után nagy botrány volt a bécsi üggetőpályán. A kettősfogatu versenyben ugyanis Orosz azt hitte az utolsó előtti körnél, hogy már vége a versenynek és a célnál feltartotta a fogatát. Ezt látta Sennye Géza báró és ő is feltartotta kocsiját. A közönség azonban azt hitte, hogy készakarva engedte Sennye Orosznak megnyerni a versenyt, miután a közönség figyelmeztetésére tovább hajtották a fogatjukat. A futam után a közönség nagy botrányt csinált, megtámadta a bírót és követelte a verseny újrafutását. A zajongás körülbelül félóráig tartott, míg végre is a rendőrségnek sikerült rendet csinálni. Több zajongót előállítottak.

A gyilkosok pisztolya.

A szabadkai gyilkosság ügyében a vádlottak konok tagadása miatt a vizsgálat nehezen halad előre, bár annak minden részlete tisztázva van Jánossy Antal beismerése alapján. A vizsgálóbíró közölte Vojthával, hogy Jánossy Aladár bevallotta, hogy ő ölte meg Haverdánét. Haverda Mariska lakásán beszéltek meg a tervet — mondotta a vizsgálóbíró.

— Egy szó sem igaz! — vágta vissza Vojtha.

A vizsgálóbíró ezután hiába adta Vojtha elé a legsúlyosabb dolgokat. Tagadott és egyre hajtogatta:

— Egy szó sem igaz.

Azontúl folyton tagadott. Nem mondott kifogásokat, nem mesélt, csak egyszerűen tagadott. Ez tudniillik a legjobb módja, hogy az ember ne keveredjék ellenmondásokba. — A vizsgálóbíró azonban beírta azzal, hogy mindent közölt vele. Majd fölmutatta a pisztolyt, amelynek láttára Vojtha kissé megtántorodott. Addig azt hitte, hogy a vizsgálóbíró fortélyoskodott, amikor azt mondta, hogy Jánossy vallott, de a pisztoly bizonyoságot szolgáltatott neki, hogy a bíró nyomon van. — Szédülése egy pillanatig tartott, azután a pisztolyra mutatott:

— Nem ismerem ezt a fegyvert.

A vizsgálóbíró ő előtte is kihirdeti a vizsgálati fogságot, ami ellen a védő felfolyamodással él.

Klein Pál Lipót letartóztatása ügyében a vádtanács határozott s a letartóztatást jóváhagyta.

TÖRVÉNYKEZÉS.

A végrendelet hamisítási pör.

A tárgyalás második napja.

Budapest, május 25.

A budapesti kir. Törvényszék ma folytatta a tanukihallgatást a Battik-féle milliós végrendelet hamisítási pörben.

A mai tanuvallomásoktól várható a legfontosabb része a bűnpörnek és úgy látszik, hogy Fülöp Gizellát a törvényszék felmenti. Battik Sándor és a négy végrendeleti tanu pedig valószínűleg kisebb büntetést fog kapni.

A tárgyalási termet ma is zsúfolásig megtöltötte a közönség, úgy hogy az elnök rendezavarás elkerülése végett rendőröket helyezett el az előszobában.

Makucz elnök fél tíz órakor nyitotta meg a tárgyalást. Bejelenti az elnök, hogy a tegnapi táviratilag berendelt tanuk megérkeztek.

Az elnök először Fábry István gépészkovácsot hallgatja ki. Ez visszaemlékezik arra, hogy Battik Sándorral egy izben szerződést kötött és akkor több idegen ember tartózkodott a galabócsi kastélyban. Egy öreg urat is látott ott, kezét is csókolt neki. Hogy végrendeletet csináltak akkor, midőn ott volt, azt nem tudja. Mintegy háromnegyed órát töltött a kastélyban. Később felment az emeletre, ott Battikot egy öreg ural látta, míg több ur a verendán beszélgetett. Később Battik aláírta a vele való szerződést, melyet az idegen urak közül is kettő tanuképp aláírt. Gergely Ödön védő kérdésére elmondja a tanu, hogy az öreg urat egy íróasztal előtt ülőhelyzetben látta és Battik mellette az öreg ur felé hajolt.

Ezután Kohn Márk gazdatisztet hallgatja ki az elnök, aki Battiknál másfél évig gazdatiszt volt. A tanu vallomása szerint Gelléri Szabó János nagyon szerette a virágot. Egy izben az öreg ur egy hölgy társaságában megkérdezte tőle, ő e az, aki a virágokat ápolja. Majd midőn megtudta, hogy tanu a gazdatiszt, az öreg ur kijelentette, hogy csak dolgozzon szorgalmasan, mert Battikék öröklik majd a vagyonát. Battiknéval a vallása miatt nem tudott összeférni és ezért áthelyeztette magát a bányába. Mikor pedig Battik szolgálatából kilépett és a bizonyítványt kérte, Battik néki egy végrendeletet mutatott fel, de hogy mi volt abban, azt nem tudja. Csak annyit mondhat, hogy Battik több birtokvásárlásról tett neki ez alkalommal említést. Battik nagyon örült és szerencsésnek mondotta magát, mert Gelléri vagyonát örökölte. Mikor Battik a végrendeletet megmutatta neki, tanu egy kocsin több urat látott utazni. Vargha ügyész kérdésére tanu elmondja, hogy Battiknél másfél hónappal ezelőtt Budapesten arra kérte őt, hogy férje ellen indított polgári perét vonja vissza. A beszélgetés négyzsemkőzi történt.

Ezután szembesítették a tanut Battikkal. A szembesítésnél Battik tagadta azt, hogy ő a tanunak azt mondta volna, hogy az öreg ur vagyona már az övé. A tanut vallomására megeskették.

A következő tanu Cikan Attila volt, aki nem tett terhelő vallomást, ellenben Drescsler Anna vallomása terhelő volt a vádlottakra nézve. A tanukihallgatás folyik.

Borbély Kálmánné bűnpöre.

— Második nap. —

Debreczen, május 25.

A debreczeni kir. törvényszék Oláh Miklós elnöklété alatt ma folytatta a kabai férjgyilkos asszony, Borbély Kálmánné bűnpörének a tárgyalását. A mai nap a tanuk kihallgatásával fejt el. Nagyszámu tanut hallgattak ki, akik között többen voltak olyanok, kik Borbélyekkel közelebbi ismeretségben állottak.

A kihallgatott tanuk megerősítik azt a tényt, hogy Borbély Kálmánné a végső kétségbeesés vitte rá, hogy férjét megölje. Megerősítést nyert az az állítás is, hogy a férj állandóan részegeskedett s hogy úgy a feleségével, mint a gyermekeivel rosszul bánt. Egyes tanuknak az az állítása, mint hogyha Borbélyné szeretőt tartott volna, beigazolást nem nyert.

A tárgyalás folyamán Klein Miksa volt

az első tanu, akinek kereskedésében az elhalt férj sokszor ivott és ha felesége érte ment, feleségét mindig megverte. Özv. Klein Mihályné hasonló vallomást tett.

A következő tanu Borbély Ambruzs, az agyonlőtt férfi testvérbátyja olyan tényeket állít, hogy egyik szavával a másikat rontja le. Az elnök kérdéseire előadja a tanu, hogy testvérbátyja házassága a lehető legrosszabb volt. Majd előadta, hogy az asszony szeretőtartó volt.

— Honnan tudja ezt — kérdezte tőle az elnök.

— Hallottam.

— Kitől?

— Beszélték mindenfelé.

— Neveket mondjon, kitől hallotta?

Kijelenti végül, hogy Tóth Ambrust is megcsókolta a vádlott.

Az ügyész kívánta a tanu megesketését, Kardos Samu dr. azonban ellenezte azt. Védő indítványozza, hogy Borbély Máté és Borbély József tanukat, akikkel meggyanusítják a vádlottat, idézzék be.

A bíróság e kérdésben később fog határozni.

Izgalmas jelenet.

Tóth Ambrus, aki sógorágban állott Borbély Ambrussal, azt vallotta, hogy 1906. év február havában a lakodalma alkalmával Borbélyné megcsókolta.

Izgalmas jelenet következett ezután. — A vádlottat szembesítették Tóth Ambrussal.

A vádlott sírva kiáltja felé:

— Nem igaz, hazudik, összebeszél a sógorával.

A tanut megeskették.

Ezután Szilágyi Gyuláné kihallgatása következett. Szilágyiné előadja, hogy tavaly nyáron Borbélyéknél nagy zajt hallott s mikor kiment megnézni, hogy mi történik, látta, hogy Borbély Kálmán vasvillával kerget valakit a kerítésen át. Az asszony pedig a kapu felé szaladt. Hogy ki volt az, a kit kergetett Borbély, nem látta, mert sötét volt.

A tanu kihallgatás tovább folyik. Itélet hozatalra ma délelőtt kerül a sor.

A kiváló bőr- és lithiumos gyógyforrás

SALVATOR

vese- és hólyagbajoknál, köszvényesnél, csukkerbetegségű és lúrmos bántalmaknál kitűnő hatás. Természetes vasmentes savanyúvíz. Kapható ásványvízkereskedésben vagy a Salnya-Lipóci Salvator-forrás Vállalatnál Budapest, V. Rudófrakpart 8.

TÁVIRATOK.

Tanácskozás Kossuthnál.

Budapest, május 25. Kossuth Ferencnél ma Justh Gyula, Apponyi Albert és Holló Lajos hosszabb tanácskozást tartottak a kibontakozás ügyében. A tárgyalás fél két óráig tartott.

A budapesti malmok üzemszünetése.

Budapest, május 35. Az itteni malmok a tervezett üzemszünetést valószínűleg hétfőn kezdik meg.

A pusztító villám.

Makó, május 25. Bíró József gazdaembert tanyájáról hazatérteben utólréte a vihar. Kocsijába beleütött a villám, három lovát agyonsújtotta s őt magát eszméletétől megfosztotta. Ilyen állapotban szállították lakására, ahol súlyos betegen fekszik.

A monarchia az olasz kiállításon.

Budapest, május 25. A féléhivatalos jelenti: Averna olasz nagykövet 1908. év végén kérdést intézett Aehrenthal külügyminiszterhez, hogy az 1911-iki olasz jubiláris kiállításon a monarchia részt fog-e venni? A külügyminiszter semleges választ adott, mivel a monarchia nem hajlandó a nemzetközi kiállításon részt venni.

DEUTSCHNÁL MINDENKOR FRISS

uradalmi vaj, tea vaj,
liptói turó k a p h a t ó.
Piacz-utca Főposta mellett.

Legujabb Szövetek,

Sima és mintázott női kosztüm
és divatkelmékből

gyönyörű választékot tartunk.
Angol- és francia bluz szövetek
a legujabb kivitelben.

Divatos blouz selymek,
a legelőkelőbb beszerzési forrásokból.

Fekete és színes napernyőkből,
remek választék. 2980

Állandó nagy raktár
fekete gyászkelmékből.

SZABÓ LAJOS FIAI.

Eladó birtok.

Egy 25 holdas fan-
csikai (kaszáló fekete ho-
mok talaju)

eladó.

Értekezhetni lehet: **Dr.
MÁRTON KÁLMÁN** ügyvédnél,
Piac-utca 44. sz. a.

MEGLEPŐ SZINTE CSODÁLA-
TOS GYÓGYEREDMÉNYEKA

APTAMÁSI

LITHIUM-GYÓGYVIZ-

zel gyomor, vese, hólyag és
bélbántalmaknál vala-
mint asthma, bronchiale,
köszvény és húgysavas
diathesis eseteiben.

Debreczenben kapható
KONTSEK GÉZA
fűszer és csemege kereskedésben
:: DEBRECZEN, Kossuth-utca.

Donogán és Somossy
DEBRECZEN, Kistemplom-bazár.

Mosó kelme ujdonságok
Zefir. Batist. Ottomán-vászon.
.. Kreton. Voile de laine ..
!!! óriási raktára !!!

Bikszád-fürdő

(Szatmár-megye.)

Megnyitás május hó 15-ikén.

Meleg ásványviz fürdők, szén-
savas fürdők, hideg gyógyviz-inté-
zet, inhalció. Hol kényelmesen be-
rendezett szoba, vízvezeték, acetilen
világítás. Vasuti állomás, posta és távirda
helyben. Prospektust és mindennemű fel-
világosítást kívánatra készséggel küld

a Fürdőigazgatóság.

Telefon 5.

Telefon 5.

Aratógépeket,

kőekötő, marokrakó és fűkaszálokat a legteljesebb
felelősség és kedvező fizetési feltételek mellett
szállít olcsóbban, mint bárhol

BAGI ISTVÁN

gazdasági gépműhelye és gépraktára

mint szakértő iparos díjmentesen felszereli és
munkába állítja. Ajánlja továbbá saját találmányu
szántóvető tengeri-gépeit csekély 25 koronáért da-
rabonként és általában a legolcsóbb bevásárlási
forrás gazdasági gépekben.

Tisztelettel: **Bagi István**

2266

Kaba.

Tessék ajánlatot kérni.

ÉLŐPATAK

gyógyfürdő

kiváló jó eredménnyel használható a gyomor, vese,
hólyag- és a méhgyulladás bántalmainál, máj- és
légbajoknál, köszvény és csuznál, altesti pangá-
soknál, valamint bármely az idegesség alapján fej-
lődő betegségeknek.

A nagyhírű élőpataki gyógyvizek orvosi javaslat
szerinti ivása, összekötve a megfelelő és itt feltalál-
ható kiegészítő gyógyeszközökkel (meleg és hidegfür-
dők, vizgyógyintézeti kezelés, masszázs, svéd torna,
diätikus étrend rendkívül kedvező eredményt
mutat fel.

Fürdő-idény: május 15-től szept. 15-ig.

Vasuti állomás: Földvár és Sepsiszentgyörgy, hon-
nan állandó olcsó kocsiközlekedés van. Lakás, el-
látás olcsó és választékos. Az elő- és utóidényben
(május 15-től június 15-ig és augusztus 20-tól szept-
ember 15-ig a gyógy- és zenedíjnak fele fizetendő,
lakások 50% -al és ellátás is sokkal olcsóbb.

Az élőpataki ásványvíz, mely a szénsavdús égvé-
nyes vasas vizek között első helyet foglal el, mint
gyógyeszköz háznál is használható és üdítő, kelle-
mes ital, tisztán vagy borral vegyítve nagy kedvelt-
ségnek örvend. Itthon és a külföldön évenként egy
millió palacknál több kerül forgalomba.

Szétküldési hely: Élőpatak, de kapható a legtöbb
városban és nagyobb kereskedésben. 2960

Prospektust kívánatra ingyen küld az igazgatóság.

Buggi kocsi

gummi kerekekkel elegáns ki-
vitelben

eladó.

Budapest, VII. Klausál-utca 18.
Borüzlet.

TÁTRA-LOMNICZ

m. kir. kincstári gyógyfürdő és üdülő-
telep.

Elsőrangú szállodák. Kitünő konyha.
villamos világítás. Vízvezeték.

Csatornázás. Gondozott park. Kényel-
mes sétautak. Bérlehető fogatok
és automobilmek.

Lövorsenyek. Tennisz. Golf. Galamb-
lövészet. Vadászat. Halászat. Zene.
Hangversenyek. Előadások.

Modern vizgyógyintézet. Nagy fedett
uszócsarnok.

Vasutállomás. Posta. Távirda. Interur-
ban telefon.

Kimerítő prospektussal és felvilágosi-
tással készséggel szolgál

2926

a fürdőigazgatóság.

Tátra-Lomnicz

Gundel Károly

(Szepesm.)

igazgató.

Gőzeke-bérszántást

vállal jutányos fel-

∴ tételek mellett a ∴ 2936

Nagykaproosi Bérgazdaság.

Posta- és távirda-állomás:
POLGÁR, (Szabolcsm.)

A bőr ápolása kötelesség az egészség ér-
dekében s erre legalkalmasabb szer a

Mollitergin,

mely megőrzi a bőr (az arc- és kézbőrnek)
üdeségét, hamvasságát, rózsaszínben játszó
fehérségét. Megszünteti a kézvrösséget. Az
eldurult, kirepedezett ésszélkifujta arcot vagy
kezet, a legrövidebb idő alatt fehérré és pu-
hává tesz! Poudre alá is igen ajánlható!

Hatása gyors és biztos! Mint bőrápoló szer
páratlan! Teljesen fémentes és ártalmatlan!
Egy üveg MOLLITERGIN ára 1 K. Készítő helye
s főraktára

Mihalovits Jenő

gyógyszertára a „Kigyó“-hoz
Debreczenben, Főpiac 31. sz. alatt,
2853 a városházzal szemben.

Férfiak ne féljenek, GONO

Krémet ELŐZETESEN használva, a legbiztosabban meg vannak védve az összes nemű betegségek ellen.

Rendkívüli előnyei:
HASZNÁLATA TISZTA, EGYSZERŰ ÉS KELLEMES. Az egyetlen szer, mely ELŐZETESEN használva, a legbiztosabb védelmet nyújtja.

|| Orvosok ajánlják ||

Érdeklődőknek próbatubus (használati utasítással) diszkrétan csomagolva

ingyen és bérmentve küldetik.

Eredeti tubus . . . . . 2 korona
5 kis tubus dobozban . . . . . 3 korona
Postaköltség külön 45 fillér.

Főraktár: TÖRÖK JÓZSEF gyógytára Budapest, Király-utca 12. — Kapható minden gyógyszerárban és drogériában.

„FÉLIX” GYÓGYFÜRDŐ.

Téli és nyári gyógyhely Nagyvárad mellett.

Európa leggazdagabb forró kénes hőforrás, víz hőfoka 50° Celsius. Gyógyjavallat fürdőalakjában, csúsz (reuma) és köszvény ellen. Női betegségeknek, idült méh és petefészekgyulladások, méh-hurut, medencebeli sejtiszóvetlob és izzadmányoknál; Ivógyógyászati alakjában, idült gyomorbántalmaknál, makacs székrekedésnél, máj és epehólyag betegségeinél, sárgaság és epeköveknek meglepő gyógyhatás. Tükör kád, mór szénsav és iszap-fürdők.

≡ 1908. évben 8600 állandó fürdővendég. ≡

Állandó fürdőorvos, állandó gyógytár, 250 kényelmes lakószoba, kitűnő vendéglők, jutányos étlapárak, állandó elsőrendű cigány-zene, vasárnaponként katonazene, tennis-pálya, gondozott sétautat, 200 holdas park. Május 1-től 16 vonat közlekedik naponta.

≡ Curtaxe és zenedij nincs. ≡

Prospektust küld

Pósta, távirat, interurbán-telefon.

az Igazgatóság.

Eladó házhelyek!

A vasuti gépjavitó műhely közelében a vámospércsi országút mentén fekvő ugynevezett Nyilas-telepen

házhelyek

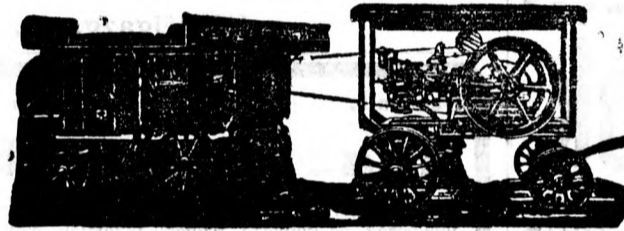
valamint felépített munkás lakások kedvező részletfizetésre örök áron kaphatók.

Értekezhetni lehet Dr. Márton Kálmán ügyvédnél Piac-u. 44. szám. Ujfalussy-ház.

OSERS és BAUER.

Kizárólagos motorgyár: WIEN, XX., Dresdnerstrasse 81—83a.

Magyarországi fióktelep: BUDAPEST, VI., Podmaniczky-u. 18.

Benzin- lokomobilos

cséplőszerelvények a legszolidabb kivitelben.

Benzinmotorok.

Szivógázmotorok.

A jelenkor legolcsóbb üzemereje 2—3 fillér üzemköltség óra-lóerőnkint. Több száz telep üzemben. Elsőrendű szolid gyártmány! Kedvező fizetési feltételek. Költségvetés és árjegyzék ingyen. Benzin-lokomobilos cséplőszerelvényeink a többek között a következőknél tekinthetők meg üzemben: Ifj. Rohody Pál, Berczel, Szabolcsm. 4 HP. cséplőszerelvény. Farkas Ferencz, Berczel, Szabolcsm. 4 HP. cséplőszerelvény. Jeskó Mihály, Csemernye, Varannó mellett, 8 HP. cséplőszerelvény. Dörner Károly, Nagyzsar, Gál-szécs mellett, 10 HP. cséplőszerelvény. Ziegler Zsigmond, Mogyorós, Mándok mellett, 4 HP. cséplőszerelvény. Kovács Albert, Berencs, Pátroha mellett 4 HP. cséplőszerelvény.

Elegáns facon!

Heti gyártás 15,000 pár.

Cipőáruinkat

Honi ipar.

Férfi cugos cipő, erős bőrből	kor. 6.60
Férfi fűzős cipő, kitűnő Box-bőrből	9.—
Férfi fűzős cipő, valódi Box-Calf-ból, kedvelt sétánycipő	12.—
Férfi fűzős cipő, legfinomabb Chevauxból, igen könnyű, Goodyear varrott	12.50
Férfi cugos tisztí cipő, legfinomabb Chevauxból, sima	13.—
Férfi gombos cipő, 1-a Chevauxból, nagyon elegáns, Goodyear varrott	14.—
Férfi hegymászó cipő, legjobb Box-Calfból, American Style	16.—

Legnagyobb választék fél-, házi és gyermekcipőkben. ● Kizárólag magyar gyártmány.

„TURUL” cipőgyár részv.-társ. debreceni főraktára Piac-utca 48.

Kitűnő hírnevünket

szolid alapelveinknek köszönhetjük.

Legnagyobb választék

1200 munkás és hivatalnok.

a cipő talpába bélyegzett gyári védjegy és a szabott alacsony és versenyképes árak mellett adjuk el.

Kivonat árjegyzékünk egyes cikkeiből.

Honi ipar.

Különlegesség
„Goodyear Welt”
árakban.
A jelenkor.
elismert legjobb
minősége.

Női fűzős cipő, erős bőrből	kor. 6.—
Női gombos cipő, box bőrből	8.50
Női fűzős cipő, fekete Box-bőrből, igen szolid kidolgozása	8.—
Női fűzős cipő, 1-a Box-Calf-ból, nagyon elegáns, Goodyear varrott	11.50
Női gombos cipő, legfin. Chevauxból, Goodyear varrott, elegáns facon	12.50
Női fűzős cipő Chevaux bőrből igen szolid kidolgozása	8.50
Női cipő fűzős a legfinomabb Chevaux bőrből Goodyear varrott	12.50

Legnagyobb választék fél-, házi és gyermekcipőkben. ● Kizárólag magyar gyártmány.